

At snitte en ske – en aften i formidlingens tegn

Reportage fra Dansk Etnografisk Formidlingsprisfest, 27. oktober 2022

Af Katrine Mandrup Bach

Dansk Etnografisk Forening har siden 2015 fejret fremragende formidling af etnografisk og antropologisk viden ved at uddele formidlingsprisen til en person eller gruppe, der på særlig vis har berørt, provokeret eller engageret modtagerne – hvilket man må sige er tilfældet med årets modtager. Cecilie Rubow, lektor ved Institut for Antropologi, Københavns Universitet, modtog den 27. oktober 2022 Dansk Etnografisk Forenings formidlingspris for hendes arbejde med at formidle antropologiske indsigter om døden, livet, religion og senest vores forhold til naturen til et bredt dansk publikum på levende og engagerende vis!

Cecilie Rubows arbejde har fra begyndelsen af hendes virke som antropolog formået at skabe resonans. Fra hendes første bøger om begravelsesritualer og den Danske Folkekirke, har hendes arbejde været med til at belyse de knap så åbenlyse sider af vores forhold til livet og døden især. Hendes nyeste skud på stammen *Indendørsmenneskets Natur* fortsætter ved at tage udgangspunkt i Rubows eget forhold til naturen – eller mangel på samme. For som Rubow på autoetnografisk vis udpensler, lever de fleste danskere, på trods af deres store fascination af og kærlighed til naturen, vores liv indendøre – i skoler, i shoppingcentre, i sportshaller, i hjemmet og så videre. I den moderne verden er na-

turen blevet en afstikker fra det egentlige liv og store dele af naturen, samt vores bevidsthed om den, er forsvundet. Derfor sætter Rubow i bogen ud for at finde de mennesker, der ved meget mere om naturen end hende selv – strandmennesker, fuglefolk, miljøforkæmpere og klimaaktivister. Bogen giver derfor et mosaisk billede af, hvad naturen er for en størrelse, og hvordan vi som forskere og mennesker generelt må arbejde sammen med dem, der ved noget andet end vi ved, for på ny at forstå og tage vare på naturen.

Cecilie Rubow modtager dog ikke kun prisen for hendes fremragende bøger, men for hendes engagement omkring dem. I forbindelse med udgivelsen af *Inden-*

dørs menneskets Natur har Rubow deltaget i forskellige klima march og holdt taler for klimaaktivister i forbindelse med Folketingsvalget. En stor del af bogen er også det direkte resultat af samarbejdet mellem Rubow og hendes studerende, der gennem talrige mindre feltarbejder har givet Rubow mulighed for en helt anden slags bred kulturanalyse. Som Cecilie Rubow pointerede i afslutningen af hendes tale, så skal vores forskning og vores måde at skrive på have lov til at tage farve af andres læsninger – om det er forskere, studerende, klimaaktivister eller fuglefolk.

Andreas Roepstorff, professor og institutleder for Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet, holdt i forbindelse med festen og prisoverrækkelsen en festforelæsning, der for alvor mindede de fremmødte om betydningen af at markere og fejre formidlingen. Roepstorff lamenterede det faktum, at der i universitetsverden eksisterer et hierarki mellem forskning og formidling, hvor formidlingen stadigvæk fejlagtigt befinder sig i bunden. Formidling, pointerede han med henvisning til ordets tyske oprindelse *'mitten'*, handler om at stå imellem, på kant med eller foran noget. I modsætning til forskningen, der forsøger at aftvinge verden et svar, forbinder formidlingen som en *'Latoursk'* aktant forskellige mennesker, ting og idéer til hinanden. Formidling er et mellemværende med verden, som har til formål at skabe noget – at ville en forandring.

I den ramme, mente Andreas Roepstorff ligesom Dansk Etnografisk Forening, at Cecilie Rubow er den helt rigtige modtager af formidlingsprisen. Hendes forskning formår at placere sig på steder, hvor der kan ske noget, netop fordi det er vedkommende. Ved at forbinde antropologiens kerne spørgsmål om døden, livet, kulturen og

naturen med hendes egen evne til at være i nuet, formår Rubow at skabe en åbning – at vise noget andre ikke har set. Med *Indendørs menneskets natur* er vi ikke i tvivl om, at Rubow kan være med til at ændre på vores forhold til og med naturen.

Sidste års modtager af formidlingsprisen, dokumentarfilmskaber Berit Madsen, overrakte prisen sammen med et stykke mahogni og invitationen til atter at lade sig være nybegynder i noget. Hun viste et klip fra en film, *Our Kind of Date*, som en af Rubows egne studerende havde skabt på en sommerfilmskole med Berit Madsen. I filmen inviteredes en ung kvinde ikke bare på en første date, men bliver desuden bedt om at snitte en ske i træ. Sammen med et udpluk af etnografiske film, blev formidlingsprisen således overrakt med et budskab om den frihed, der findes i at være nybegynder, at være dårlig til noget i starten og udvikle sine evner sammen med dem, der allerede har styr på at snitte træskeer.

Ved festmiddagen blev Mette Bovin udnævnt som æresmedlem af Dansk Etnografisk Forening for ikke bare hendes virke som antropolog, indsamler og dokumentarist, men for hendes historiske aftryk som den person, der for alvor har åbnet dørene for alle danske antropologer og skabt grundlaget for vores disciplin herhjemme. Læs mere om hende og hendes arbejde i *Jordens Folk* 2022, årgang 57, nr. 1: "OPRØR!".

Herfra skal lyde en stor tak til Cecilie Rubow, Andreas Roepstorff, Berit Madsen og Mette Bovin, samt alle dem, der dagligt arbejder for at fremme den antropologiske formidling og nå ud over kanten. Vi ser på *Jordens Folks* redaktion frem til fortsat at markere og fejre jer sammen med Dansk Etnografisk Forening.

Indendørsmenneskets Natur kan købes på Aarhus Universitetsforlags hjemmeside, hvor du også kan finde en podcast, hvor Cecilie Rubow fortæller om bogen.

<https://unipress.dk/udgivelser/i/indend%C3%B8rsmenneskets-natur/>

Medlemmer af Dansk Etnografisk Forening opnår 30% rabat på *Indendørsmenneskets Natur* og på andre udvalgte antropologiske bøger ved brug af den rabatkode, der er blevet sendt ud på mail.

Om forfatteren

Katrine Mandrup Bach er ph.d. studerende ved Aarhus Universitet. Hendes projekt "Using the Past to Build the Future" følger et netværk af små kulturarvsinitiativer i Ægypten i deres forsøg på at redefinere hvad 'Ægyptisk kulturarv' indebærer – alt imens store udviklingsprojekter truer med at fjerne de bygninger og steder, deres alternative kulturarv centerer sig omkring. Derudover er Katrine fungerende chefredaktør for *Jordens Folk* og et aktivt medlem af bestyrelsen i Dansk Etnografisk Forening.